

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
ของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาชะเชิงเทรา เขต 2

Leadership Skills of School Administrators Affecting Academic Management
in Schools under Quality Zone 11, Chachoengsao Primary Educational Service
Area Office 2

กรรณิกา พันธุเสือ¹ และ เดือนเพ็ญพร ชัยภักดี²

Kannika Phanthusuea¹ and Duenpenporn Chaipakdee²

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Educational Administration Program, North Bangkok University, Thailand

Corresponding Author, Email: ¹ kannika.phan@northbkk.ac.th

Retrieved: March 19, 2026; Revised: April 30, 2026; Accepted: April 30, 2026

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา 3) ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษาของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชะเชิงเทรา เขต 2 จำนวน 110 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางเครจซี่และมอร์แกน วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิและการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ที่มีค่าความเชื่อมั่นที่ .978 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิค รองลงมา คือ ทักษะด้านการวินิจฉัย และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2) การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รองลงมาคือ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 3) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ประกอบด้วย ทักษะด้านนโยบาย (x_5) ($\beta = .411$) ทักษะด้านความคิด (x_3) ($\beta = .309$) และทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (x_2) ($\beta = .236$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .795 โดยทั้ง 3 ตัวแปรสามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาได้ร้อยละ 62.20 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ 0.1591 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ } Y = 1.267 + 0.289X_5 + 0.256X_3 + 0.169X_2$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน } ZY = 0.411X_5 + 0.309X_3 + 0.236X_2$$

คำสำคัญ: ทักษะของผู้บริหาร; การบริหารงานวิชาการ; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this study were: 1) to examine the leadership skills of school administrators; 2) to investigate academic management within schools; and 3) to analyze the leadership skills of school administrators affecting academic management. This research utilized a quantitative survey research design. The sample consisted of 110 teachers in schools under Quality Zone 11, Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 2, determined using the Krejcie and Morgan (1970) table at a 95% confidence level, and the sampling was conducted through stratified random sampling and simple random sampling. The research instrument was a questionnaire with a reliability coefficient of 0.978. The statistics used in data analysis included the mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis.

The results of the study were as follows: 1) The leadership skills of school administrators, both overall and in each individual aspect, were at a high level. When ranking the aspects from the highest to lowest mean scores, technical skills had the highest mean, followed by diagnostic skills and Interpersonal skills had the lowest mean score. 2) Academic management within the schools, both overall and in each individual aspect, was at a high level. Ranking from the highest to lowest mean scores, the aspect with the highest mean was learning process development, followed by the development and use of educational media and technology, and research for educational quality development in schools had the lowest mean score. 3) The leadership skills of school administrators affecting academic management in the schools, identified three significant variables: policy skills (x5) ($\beta = .411$), conceptual skills (x3) ($\beta = .309$), and interpersonal skills (x2) ($\beta = .236$) at a .01 level of statistical significance. The multiple correlation coefficient (R) was .795. These variables could predict academic management at a rate of 62.20%. The predictive equations were as follows:

Predictive Equation in Raw Scores Form

$$Y = 1.267 + 0.289X_5 + 0.256X_3 + 0.169X_2$$

Predictive Equation in Standardized Scores Form

$$ZY = 0.411X_5 + 0.309X_3 + 0.236X_2$$

Keywords: School Administrators; Academic Management; School Administrators

บทนำ

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี โดยให้ความสำคัญกับทักษะการคิดขั้นสูง การสร้างนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมโลกาภิวัตน์ (Partnership for 21st Century Skills, 2019) ทั้งนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้สถานศึกษาเป็นหน่วยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปสู่สถานศึกษาและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาการศึกษา การบริหารงานวิชาการจึงถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน (เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต

และคณะ, 2559) ซึ่งการดำเนินงานด้านวิชาการที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการกำหนดนโยบาย วางแผน พัฒนา และกำกับติดตามการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา

จากมุมมองทางทฤษฎีด้านการบริหารการศึกษา นักวิชาการจำนวนมากได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของ ภาวะผู้นำและทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อคุณภาพของโรงเรียน โดยเฉพาะแนวคิดภาวะผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leadership) ซึ่งเน้นบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การกำหนด เป้าหมายการเรียนรู้ และการสนับสนุนการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง (Hallinger, 2011; Robinson et al., 2017) นอกจากนี้ แนวคิดภาวะผู้นำสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลยังชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารควรมีบทบาทในการกำหนด วิสัยทัศน์ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการออกแบบระบบการบริหารจัดการภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการ เรียนรู้ของผู้เรียน (Leithwood et al., 2020) สอดคล้องกับแนวคิดของ Sergiovanni (2007) ที่เสนอว่าผู้บริหาร สถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องสามารถสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และส่งเสริมการทำงานร่วมกันของบุคลากรใน โรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น ทักษะด้านการบริหาร เชิงกลยุทธ์ ทักษะการสื่อสาร การบริหารทีมงาน และการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ ถือเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (Hoy & Miskel, 2013)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการและบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในบริบทต่างประเทศ แต่งานวิจัยในบริบทของประเทศไทยยังพบข้อจำกัดบางประการ โดยเฉพาะใน ประเด็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในบริบทพื้นที่ที่ แตกต่างกัน งานวิจัยของสุนีย์ เจริญจิตต์ (2562) พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนยังขาดทักษะสำคัญในการ บริหารงานวิชาการ เช่น การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การวางแผนเชิงกลยุทธ์ และการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อ พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ขณะที่ประสิทธิ์ เหมมณี (2563) ระบุว่าทักษะด้านการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการ กำกับดูแลและส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด โดยเฉพาะโรงเรียนในเขตคุณภาพที่ 11 ซึ่งเป็น กลุ่มสถานศึกษาที่มีบริบทด้านทรัพยากร บุคลากร และการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ประสิทธิภาพใน การดำเนินงานด้านวิชาการของแต่ละสถานศึกษามีความหลากหลาย จากการปฏิบัติงานและประสบการณ์ของ ผู้วิจัยในพื้นที่พบว่าสถานศึกษาในเขตดังกล่าวยังมีความแตกต่างกันในหลายประเด็น เช่น การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา ซึ่งปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานดังกล่าวคือทักษะของ ผู้บริหารสถานศึกษา

จากความสำคัญของปัญหาและช่องว่างขององค์ความรู้ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาทักษะของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษากระบวนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา และวิเคราะห์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการ บริหารงานวิชาการในสถานศึกษา การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอน ในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่ออธิบายความสัมพันธ์และอำนาจการพยากรณ์ของตัวแปรที่ศึกษา ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นข้อมูลสำคัญในการ พัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา และเป็นแนวทางในการยกระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2
3. เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษาของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำนวน 155 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษาของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ปีการศึกษา 2568 ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 110 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ และการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคล ตอนที่ 2 ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ตอนที่ 3 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม สร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้ออกแบบสอบถามให้สอดคล้องกับการวิจัย โดยมีการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อเป็นกรอบแนวคิดและแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) พบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00
3. ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .978

5. ปรับปรุงภาษาและรูปแบบของข้อความให้มีความถูกต้องและเหมาะสม แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ไปยังสถานศึกษาของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2

2. แจกแบบสอบถามจำนวน 110 ฉบับ ให้แก่ ครู ในสถานศึกษาของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2 และรับคืนด้วยตนเองตามวันและเวลาที่นัดหมาย ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 110 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา และการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2 ใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายตามเกณฑ์ดังนี้

2.1 การแปลความหมายระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2560) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2 การแปลความหมายระดับการบริหารงานวิชาการ ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2560) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression) นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.262) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านเทคนิค ($\bar{X}=4.34$, S.D.=0.324) รองลงมา คือ ทักษะด้านการวินิจฉัย ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.314) ทักษะด้านความคิด ($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.313) ทักษะด้านการวินิจฉัย ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.314) และทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ($\bar{X}=4.24$, S.D.=0.361) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน เขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. ทักษะด้านเทคนิค (X_1)	4.34	.324	มาก	1
2. ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X_2)	4.24	.361	มาก	5
3. ทักษะด้านความคิด (X_3)	4.30	.313	มาก	3
4. ทักษะด้านการวินิจฉัย (X_4)	4.33	.314	มาก	2
5. ทักษะด้านนโยบาย (X_5)	4.30	.368	มาก	4
รวม	4.30	.262	มาก	

วัตถุประสงค์ที่ 2 การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.258) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.37$, S.D.=0.331) รองลงมา คือ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.365) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.342) การวางแผนงานด้านวิชาการ ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.313) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.325) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

การบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1.การวางแผนงานด้านวิชาการ	4.31	.313	มาก	4
2.การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.32	.342	มาก	3
3.การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.37	.331	มาก	1
4.การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	4.28	.325	มาก	5
5.การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.36	.365	มาก	2
รวม	4.33	.258	มาก	

วัตถุประสงค์ที่ 3 การศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ทักษะด้านนโยบาย (x5) ทักษะด้านความคิด (x3) ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (x2) เป็นตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการถดถอย และสามารถอธิบายความผันแปรของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R²) เท่ากับ 0.622 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

ตัวแปร	ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการ				
	B	SE	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	1.267	.233		5.450	.000
ทักษะด้านนโยบาย (X ₅)	.289	.054	.411	5.391	.000
ทักษะด้านความคิด (X ₃)	.256	.065	.309	3.960	.000
ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X ₂)	.169	.049	.236	3.421	.001
R = .795 Adjusted R ² = .622 SE(est.) = 0.1591 F = 60.834** Sig. = .000					

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ทักษะด้านนโยบาย ทักษะด้านความคิด ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา และสามารถทำนายการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาได้ร้อยละ 62.20 โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนดิบ คือ

$$Y = 1.267 + 0.289X_5 + 0.256X_3 + 0.169X_2$$

สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ

$$ZY = 0.411X_5 + 0.309X_3 + 0.236X_2$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ทักษะด้านเทคนิค รองลงมาคือ ทักษะด้านการวินิจัย ทักษะด้านความคิด ทักษะด้านนโยบาย และทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ตามลำดับ ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่ศึกษามีความสามารถในการใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในการบริหารจัดการงานของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการวางแผน การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา และการกำหนดทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษาและบริบทของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีด้านการบริหารการศึกษาที่กล่าวว่าทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรและความสำเร็จของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการบริหารในหลากหลายด้าน ทั้งด้านการใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน การวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา การกำหนดแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา

ตลอดจนการบริหารจัดการทรัพยากรและบุคลากรภายในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารสามารถดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษาได้อย่างเป็นระบบ มีการวางแผนและกำหนดนโยบายการดำเนินงานที่ชัดเจน รวมทั้งสามารถประสานความร่วมมือกับครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ส่งผลให้ระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ พันแอร์ และ ภัทรมณ เรืองวิทยาภูมิ (2568) ที่ศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ระดับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ อนันตา ไกรสินธุ์ (2567) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขของครูในสหวิทยาเขต ระยอง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของอัญชลี ณ นครพนม และคณะ (2564) ที่ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดราชบุรี ซึ่งพบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศรัณญา น้อยพิมาย (2562) ที่ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ซึ่งพบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รวมทั้งสอดคล้องกับการศึกษาของพิรุชญาณ์ มลิวัลย์ และคณะ (2561) ที่ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ซึ่งพบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการบริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก และทุกด้านมีระดับทักษะอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ผลการวิจัยเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. ผลจากการศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รองลงมา คือ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การวางแผนงานด้านวิชาการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานวิชาการถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารและครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการร่วมกันวางแผนและดำเนินการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและบริบทของสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่กำหนดนโยบาย วางแผน และส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งสนับสนุนการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนส่งเสริมให้ครูพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ส่งผลให้การดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษามีการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สอดคล้องกับการศึกษาของ นิชชยา เทศารินทร์ และสมชัย พุทธา (2568) ที่ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ซึ่งพบว่าระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของสิริการย์ ดิษฐ์ชนะพงศ์ (2566) ที่ศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งพบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ การบริหารหลักสูตร และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Chuenvinya และคณะ (2023) ได้ศึกษาผลของการ

บริหารงานวิชาการต่อคุณลักษณะของผู้เรียนตามแนวคิดประเทศไทย 4.0 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และทุกด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับผลการศึกษาของจินดา สรรพสิทธิ์ และคณะ (2566) ที่ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดทักษะภาวะผู้นำในอนาคต พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยประกอบด้วย ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ดังนั้นจึงสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานวิชาการที่มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

3. ผลจากการศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการได้อย่างมีนัยสำคัญประกอบด้วย ทักษะด้านนโยบาย ทักษะด้านความคิด และทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาได้ร้อยละ 62.20 ($\text{Adjusted } R^2 = .622$) และมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ 0.1591 โดยทักษะด้านนโยบายเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการพยากรณ์มากที่สุด รองลงมาคือทักษะด้านความคิด และทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ตามลำดับ ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าศักยภาพด้านทักษะของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการ ซึ่งถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยเฉพาะในมิติของการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผู้บริหารที่มีทักษะด้านนโยบายสามารถแปลงนโยบายทางการศึกษาไปสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ขณะที่ทักษะด้านความคิดช่วยให้ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ วางแผนเชิงกลยุทธ์ และตัดสินใจบนฐานข้อมูลอย่างมีเหตุผล ส่วนทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลช่วยเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และการดำเนินงานทางวิชาการของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาดังกล่าวสามารถอธิบายได้ตาม ทฤษฎีทักษะการบริหารของ Katz ที่เสนอว่าผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีทักษะสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ทักษะด้านความคิด (Conceptual Skill) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skill) และทักษะด้านเทคนิคหรือการจัดการงาน (Technical Skill) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบริหารองค์การให้บรรลุเป้าหมาย (Katz, 1974) โดยเมื่อเชื่อมโยงกับผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ทักษะด้านความคิด (X3) และทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X2) มีบทบาทสำคัญในการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ขณะที่ทักษะด้านนโยบาย (X5) สะท้อนความสามารถของผู้บริหารในการกำหนดทิศทางและแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ ซึ่งถือเป็นทักษะเชิงกลยุทธ์ที่ช่วยให้การบริหารงานวิชาการสามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิด Instructional Leadership ซึ่งเน้นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการเรียนรู้ การสนับสนุนการพัฒนาครู และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ

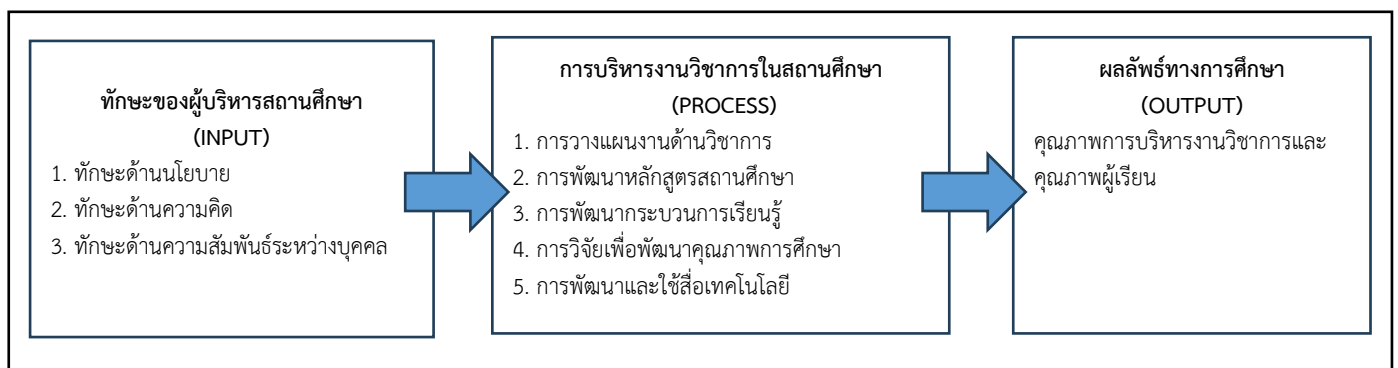

เรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจะสามารถส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ และการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Hallinger, 2011) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จิราพร เรือนคำมูล และปาริชาติ บัวเจริญ (2567) ซึ่งพบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ศศิมาภรณ์ บุญอุบลัมภ์กุล และคณะ (2565) ที่พบว่าทักษะด้านนโยบายเป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของพงศ์ศักดิ์ วงศ์คำ (2566) ที่พบว่าทักษะการคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กิตติพงษ์ ศรีสมบัติ และคณะ (2567) ที่พบว่าทักษะการสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา และ วรัญญา ทองสุข (2567) ที่พบว่าความสามารถในการวิเคราะห์นโยบายและการกำหนดทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาของผู้บริหารมีผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะทักษะด้านนโยบาย ทักษะด้านความคิด และทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จะช่วยเสริมสร้างศักยภาพในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้บริหารที่สามารถวิเคราะห์นโยบายทางการศึกษา วางแผนเชิงกลยุทธ์ และสร้างความร่วมมือในการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา จะสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และยกระดับคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายทางการศึกษาของประเทศ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ได้แก่ ทักษะด้านนโยบาย ทักษะด้านความคิด และทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการพัฒนาองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการวางแผนเชิงกลยุทธ์ในระยะยาว ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา และเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา โดยองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยครั้งนี้สามารถสังเคราะห์เป็นรูปแบบความสัมพันธ์เชิงแนวคิดของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (Academic Administration Development Model) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แนวคิดของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นถึงแนวคิดของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยมีโครงสร้างสำคัญประกอบด้วย 2 ระดับ ได้แก่ ระดับปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วยทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ (1) ทักษะด้านนโยบาย (Policy Skill) (2) ทักษะด้านความคิด (Conceptual Skill) และ (3) ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Human Relation Skill) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา และระดับกระบวนการบริหารงานวิชาการ (Process) ประกอบด้วยองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ 5 ด้าน ประกอบด้วยองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ 5 ด้าน ได้แก่ (1) การวางแผนงานด้านวิชาการ (2) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (3) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ (5) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ปัจจัยเหล่านี้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา และนำไปสู่ผลลัพธ์ด้านคุณภาพการจัดการศึกษา (Output) ส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการและคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษาและการกำหนดนโยบายทางการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผลจากการวิจัยทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาทักษะด้านการติดต่อสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา รวมถึงการทำงานเป็นทีม การรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง การให้คำปรึกษา และการจัดการความขัดแย้งอย่างเหมาะสม ตลอดจนการเสริมสร้างขวัญกำลังใจและการจูงใจบุคลากร เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

2. ผลจากการวิจัยการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้กระบวนการวิจัย โดยเฉพาะการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อศึกษาปัญหา วิเคราะห์ข้อมูล และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ ควรนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร วิธีการสอน และการประเมินผล เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านเทคนิค ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะด้านความคิด ทักษะด้านการวินิจฉัย และทักษะด้านนโยบาย ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรพัฒนาเทคนิคในการใช้ความรู้ เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบสารสนเทศ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและบริหารทรัพยากรอย่างเหมาะสม มีการประเมินและวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นระบบจากข้อมูลที่หลากหลาย ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถกำหนดแนวทางแก้ไข พัฒนางานวิชาการได้ตรงจุด และยกระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ เกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์ของทักษะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ที่สำคัญ คือ ทักษะด้านนโยบาย ทักษะด้านความคิด และทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษาและการกำหนดแนวทางพัฒนาการ

บริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยควรให้ความสำคัญกับ การพัฒนาทักษะด้านการกำหนดนโยบาย การคิดเชิงกลยุทธ์ และการสร้างความร่วมมือในการดำเนินงานทางวิชาการ

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ทักษะอื่นๆของผู้บริหารที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 รวมทั้งการศึกษาพฤติกรรมด้านทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพงษ์ ศรีสมบัติ และคณะ. (2567). บทบาททักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 35(1), 44–60.
- จินดา สรรพสิทธิ์ และคณะ. (2566). ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดทักษะภาวะผู้นำในอนาคต. *วารสารการบริหารการศึกษา*, 17(2), 45–58.
- จิราพร เรือนคำมูล และปาริชาติ บัวเจริญ. (2567). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอสนักแพ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1. *วารสารการบริหารการศึกษา*, 18(1), 55–70.
- ณัชชา เทศารินทร์ และสมชัย พุทธา. (2568). แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ*, 12(1), 33–47.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประสิทธิ์ เหมมณี. (2563). การพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน. *วารสารการบริหารการศึกษา*, 15(2), 45–58.
- พงศ์ศักดิ์ วงศ์คำ. (2566). ทักษะการคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา. *วารสารการบริหารการศึกษา*, 17(2), 71–84.
- พิรุณญาณ มลิวัลย์ และคณะ. (2561). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 29(2), 75–88.
- วรัญญา ทองสุข. (2567). ภาวะผู้นำเชิงนโยบายของผู้บริหารสถานศึกษากับความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา. *วารสารการบริหารการศึกษา*, 18(2), 101–118.
- ศรัญญา น้อยพิมาย. (2562). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. *วารสารครุศาสตร์*, 47(3), 102–115.
- ศศิมาภรณ์ บุญอุบลมัทกุล และคณะ. (2565). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 33(2), 89–104.
- สิริกรัย ดิษฐ์ชนะพงศ์. (2566). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 34(2), 77–90.

- สุณีย์ เจียมจิตต์. (2562). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารครุศาสตร์*, 47(1), 89–102.
- สุชาติ พันแอร์ และภัทรธมณ เรืองวิฑูรย์. (2568). ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. *วารสารการบริหารการศึกษา*, 21(1), 15–28.
- เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต และคณะ. (2559). *การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี ณ นครพนม และคณะ. (2564). ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดราชบุรี. *วารสารการบริหารการศึกษา*, 17(2), 51–63.
- อนันดา ไกรสินธุ์. (2567). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขของครูในสหวิทยาเขตระยอง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. *วารสารการบริหารการศึกษา*, 20(1), 85–97.
- Chuenyiny, U., Somchai, S. & Nattapong, P. (2023). The effects of academic administration on student characteristics according to Thailand 4.0 concept. *Journal of Educational Administration*, 15(1), 85–102.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York, NY: Harper & Row.
- Hallinger, P. (2011). Leadership for learning: Lessons from 40 years of empirical research. *Journal of Educational Administration*, 49(2), 125–142.
- Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (2013). *Educational administration: Theory, research, and practice* (9th ed.). New York, NY: McGraw-Hill.
- Katz, R. L. (1974). Skills of an effective administrator. *Harvard Business Review*, 52(5), 90–102.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Leithwood, K., Harris, A. & Hopkins, D. (2020). Seven strong claims about successful school leadership revisited. *School Leadership & Management*, 40(1), 5–22.
- Partnership for 21st Century Skills. (2019). *Framework for 21st century learning*. Washington, DC: Partnership for 21st Century Skills.
- Robinson, V. M. J., Lloyd, C. A. & Rowe, K. J. (2017). The impact of leadership on student outcomes. *Educational Administration Quarterly*, 44(5), 635–674.
- Sergiovanni, T. J. (2007). *Rethinking leadership: A collection of articles*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.